

Забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі

(З досвіду роботи директора Луцького ліцею № 9 Дубини О. Д.)

Упродовж 2022–2023 років вивчено досвід роботи директора Луцького ліцею № 9 Дубини Олександра Дмитровича з питань забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі.

Ключові слова: розвиток, освіта, педагог, досвід роботи.

Olha Bohdanovych. Providing Pedagogical Conditions for Self-Realization of the Individual in the Educational Environment.

During 2022–2023, the experience of the director of Luts'k Lyceum No. 9 Oleksandr Dubyna in providing pedagogical conditions for self-realization of the individual in the educational environment was studied.

Keywords: development, education, teacher, work experience.

Актуальність досвіду полягає в тому, що на сучасному етапі розвитку суспільства загальна середня освіта є основною ланкою в становленні й розвитку молоді особистості, у формуванні її характеру, патріотичних рис, громадянської позиції. Тому не випадково серед головних показників людського розвитку, покладених ООН в основу оцінювання суспільного прогресу, один з індексів відображає стан освіченості нації, доступу громадян до якісної освіти.

Відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», Концепції «Нова українська школа», інших основоположних освітянських документів педагогічний колектив комунального закладу «Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради» спрямовує свою діяльність на забезпечення педагогічних умов для надання якісної освіти, розкриття інтелектуального та творчого потенціалу дітей, формування ключових життєвих компетентностей, самореалізації та інтеграції школярів у соціокультурний простір.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АВТОРА ДОСВІДУ

Посада: директор комунального закладу загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради».

Педагогічний стаж: 25 років.

Освіта: вища, Волинський державний університет імені Лесі Українки, 1997, учитель української мови та літератури; Міжрегіональна академія управління персоналом, 2022, магістр з публічного управління та адміністрування за спеціалізацією «Державна служба».

Нагороди: Почесна грамота Міністерства освіти і науки України (наказ від 15.04.2003 № 340-к), Почесна грамота Волинської обласної ради (18.05.2021), Почесна грамота управління освіти, науки та молоді Волинської облдержадміністрації (наказ від 02.05.2018 № 266), грамота управління освіти, науки та молоді Волинської облдержадміністрації (наказ від 03.05.2018 № 267), Грамота управління освіти, науки та молоді Волинської облдержадміністрації (наказ від 01.03.2019 № 95), Почесна грамота управління освіти і науки Волинської облдержадміністрації (наказ від 18.03.2021 № 83), диплом лауреата обласної премії імені Й. В. Гошовського за заслуги в сфері освіти (2022), почесний знак «Відмінник освіти України» (2023).

Тема досвіду: Забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі.

Адреса досвіду: комунальний заклад загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради».

Термін вивчення: 2022–2023 роки.

Хто вивчав: Богданович Ольга Іванівна, методист Волинського інституту післядипломної педагогічної освіти.

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ДОСВІД

Тема: Забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі.

Анотація досвіду

Актуальність досвіду. Загальна середня освіта є основною ланкою в становленні й розвитку молоді особистості, у формуванні її характеру, патріотичних рис, громадянської позиції. Тому не випадково серед головних показників людського розвитку, покладених ООН в основу оцінювання суспільного прогресу, один з індексів відображає стан освіченості нації, доступу громадян до якісної освіти.

Відповідно до Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про охорону дитинства», Концепції «Нова українська школа», інших основоположних освітніх документів педагогічний колектив комунального закладу «Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради» спрямовує свою діяльність на забезпечення педагогічних умов для надання якісної освіти, розкриття інтелектуального та творчого потенціалу дітей, формування ключових життєвих компетентностей, самореалізації та інтеграції школярів у соціокультурний простір.

Вид досвіду: передовий педагогічний досвід.

Новизна досвіду: створення системи педагогічних умов для формування особистості, спроможної активно та свідомо відповідати на виклики сучасного світу.

Головна ідея: педагогічний колектив Луцького ліцею № 9 вірить у можливість кожної дитини й створює умови для їх реалізації.

Технологія досвіду: моделювання, узагальнення, впровадження, поширення досвіду.

Форма узагальнення: збірник матеріалів «Забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі ліцею» (з досвіду роботи комунального закладу загальної середньої освіти «Луцький ліцей № 9 Луцької міської ради»).

Мета дослідження: узагальнити досвід роботи закладу загальної середньої освіти щодо забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі школи.

Завдання дослідження: розкрити значення системи ефективних педагогічних умов для самореалізації особистості здобувача освіти.

Об'єкт дослідження: ефективність системи педагогічних умов, спрямованих на самореалізацію особистості.

Предмет дослідження: вплив педагогічних умов, створених у ліцеї, на якісні показники функціонування

закладу освіти, успішну самореалізацію учасників освітнього процесу.

Визначення актуальності: створення освітнього простору, в якому діти відчують себе надійно, упевнено й комфортно та отримують освіту найвищої якості, що сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості.

Новизна педагогічних ідей. Моделювання комплексу педагогічних умов для формування особистості, спроможної активно та свідомо відповідати на виклики сучасного світу.

Науково-теоретичне обґрунтування.

Стимулювання творчої самореалізації особистості в освітньому середовищі краще здійснюється під впливом певних умов. Умовою, за тлумачним Словником української мови, є обставини, особливості реальної дійсності, за яких відбувається або здійснюється що-небудь, а також правила, які існують або встановлені в тій чи іншій галузі життя, діяльності, які забезпечують нормальну роботу чого-небудь.

Філософський енциклопедичний словник категорію «умова» трактує як: середовище, у якому перебувають і без якого не можуть існувати предмети та явища; обставини, за яких щось відбувається; зазначені вимоги, яких потрібно дотримуватись.

У педагогічній науці дефініція «умова» в найбільш загальній формі визначається як основа, наявність обставин, які сприяють досягненню поставлених цілей, або, навпаки, гальмують їх досягнення. На думку В. Андреева, педагогічні умови – це цілеспрямований відбір і застосування елементів змісту, методів, прийомів, а також організаційних форм навчання для досягнення поставлених цілей.

Педагогічні умови творчої самореалізації особистості розглядалися багатьма науковцями. Так, педагогічні умови творчої самореалізації учнів досліджували Л. Дроздікова, К. Карамова, М. Коваленко, Н. Комісаренко, Л. Левченко, П. Маслов, І. Морозова, С. Сулейманова.

На основі аналізу філософських, психологічних, педагогічних досліджень, у межах вивчення педагогічного стимулювання творчої самореалізації підлітків у системі додаткової освіти, дослідниця С. Сулейманова дійшла висновку, що для творчої самореалізації підлітків в обраному виді діяльності необхідним є наявність умов, які можна визначити як зовнішні та внутрішні.

Зовнішніми умовами творчої самореалізації, на основі аналізу наукових досліджень, виокремлено: соціальне оточення, родинне середовище, розвивальне освітнє середовище й дитяче об'єднання, професійну компетентність педагогів.

До внутрішніх умов творчої самореалізації дослідники відносять: сформованість позитивної «Я-концепції» (Р. Бернс, І. Дубровіна, І. Кон, А. Прихожан та інші); адекватність самооцінки (У. Джеймс, І. Кон, К. Роджерс, Л. Рубінштейн та інші); наявність високого рівня

домагань (Ф. Гоппе, У. Джеймс, С. Рубінштейн, К. Фаянс, Дж. Франк та інші); свободу у виборі напрямків та об'єктів самореалізації (А. Асмолов, О. Газман, Дж. Дьюї, Е. Фромм, К. Хорні та інші); ідентифікацію себе з іншими та готовність до співпраці з дорослими й однолітками (К. Абульханова-Славська, Є. Калашнікова, В. Кемеров, А. Петровський, К. Роджерс, Е. Еріксон, К. Юнг та інші).

Закладом визначено педагогічні умови творчої самореалізації здобувачів освіти та педагогів як спеціально створені обставини, за яких відбувається стимулювання розкриття творчого потенціалу особи в освітньому середовищі ліцею.

До педагогічних умов самореалізації особистості в освітньому середовищі віднесено основні напрями роботи школи, які спрямовують мотиваційно-ціннісну сферу учнів на розвиток власного творчого потенціалу в процесі пізнавальної діяльності та залучення до громадського життя закладу освіти.

ОПИС ПЕРСПЕКТИВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

Тема досвіду: Забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі.

НА ТРАЕКТОРІЇ УСПІХУ

Луцький ліцей № 9 – це сучасний заклад освіти, ефективно функціонування якого, високі результати діяльності педагогів та учнів зумовлюються саме командною співпрацею та спільною метою. Наші педагоги багато та творчо працюють, прагнуть успіху та ведуть за собою учнів.

Про якість надання освітніх послуг свідчать успіхи випускників. Щорічно заклад входить до топрейтингу закладів освіти м. Луцька та області за рівнем складання ЗНО та НМТ. Під час зовнішнього незалежного оцінювання в 2019 році двоє випускників ліцею отримали двісті балів з математики, один із хімії, у 2020-му – один із біології, у 2021-му – один із математики. У 2022 році за підсумками національного мультипредметного тесту одинадцятикласники закладу освіти здобули 29 двохсотбальних результатів:

18 – з математики, сім – з історії України, чотири – з української мови. Загалом за результатами національного мультипредметного тесту Луцький ліцей № 9 посідає перше місце серед закладів загальної середньої освіти Волинської області. У 2017–2022 роках 67 випускників закінчили школу з золотими та 18 – зі срібними медалями.

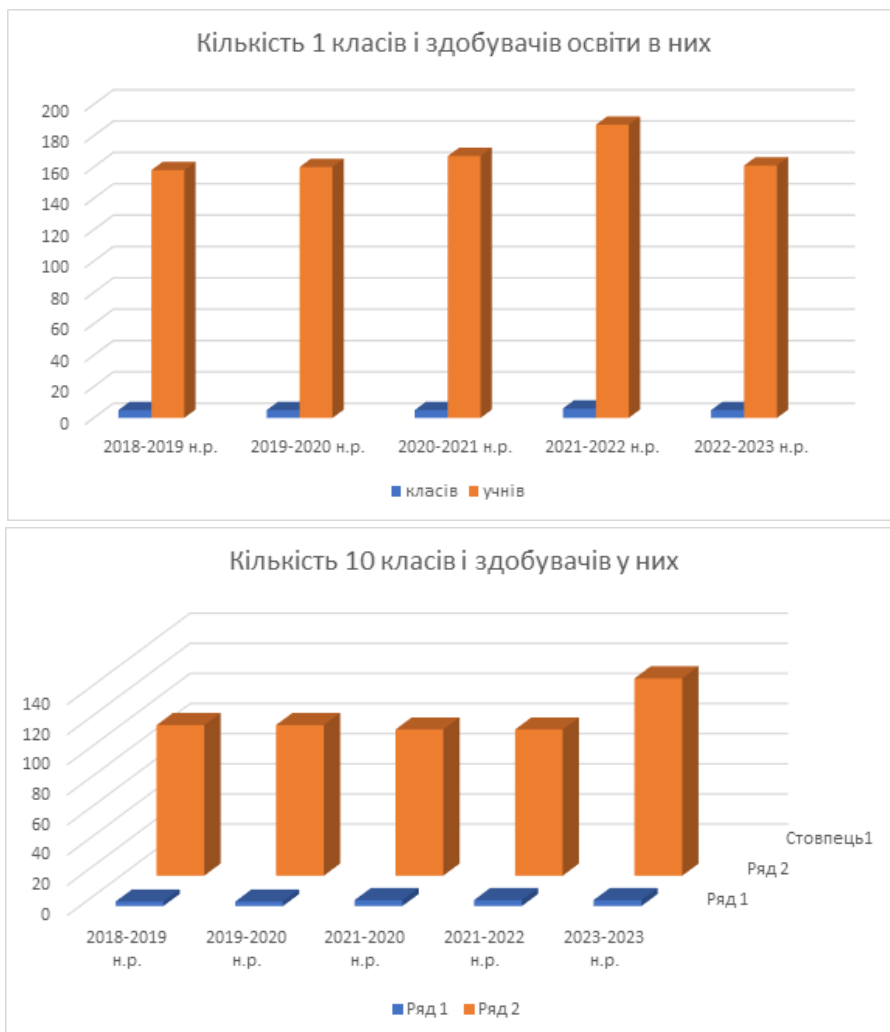
За результатами учнівських інтелектуальних змагань міського, обласного та всеукраїнського рівнів Луцький ліцей № 9 упевнено утримує лідерські позиції серед закладів загальної середньої освіти області. Вихованці школи щороку здобувають перемоги на міських (2019/2020 н. р. – 114, 2020/2021 н. р. – 38, 2021/2022 н. р. – 72, 2022/2023 н. р. – 64), обласних (2019/2020 н. р. – 80, 2020/2021 н. р. – 36, 2021/2022 н. р. – 69, 2022/2023 н. р. – 56), всеукраїнських (2019/2020 н. р. – 13, 2020/2021 н. р. – 25, 2021/2022 н. р. – вісім, 2022/2023 н. р. – 12) предметних олімпіадах, конкурсах-захистах науково-дослідницьких робіт учнів, турнірах.

Колектив ліцею вважає за необхідне розвивати всі види дитячої обдарованості. Упродовж 2018–2023 років значно розширено мережу шкільних гуртків художньої самодіяльності, серед яких – фольклорний гурт «Червона калина», гурток виразного читання «Соняшник», ансамбль сучасного танцю «Резонанс», народного танцю «Смерічка», ансамбль народних інструментів «Цебрик», хори молодших та середніх класів, гурток сценічної майстерності «Super Star», «Літературне гроно». У 2021/2022 н. р. здобувачі освіти ліцею стали переможцями мистецьких конкурсів: міського рівня – п'ять, обласного – три, всеукраїнського – п'ять, міжнародного – шість.

Варто відзначити зростання кількісного складу здобувачів освіти в ліцеї: від 1450 учнів у 2018/2019 н. р. до 1687 у 2022/2023 н. р. (на 01.09.2023 року – 1709 здобувачів освіти), що свідчить про високий рейтинг Луцького ліцею № 9 серед освітніх закладів міста (рис. 1).

Що допомагає закладові досягати успіху? Фасилітація в управлінському та освітньому процесах і партнерська взаємодія. Своє завдання як керівника

Рисунки 1–3. Кількісний склад здобувачів освіти

О. Д. Дубина бачить у створенні педагогічних умов для самореалізації особистості в освітньому середовищі школи: позитивного психологічного клімату в колективі, визначенні пріоритетів у роботі, допомозі учасникам освітнього процесу у вирішенні завдань розвитку школи, постійному заохоченні колег до реалізації їх особистісного потенціалу.

НОВА ШКОЛА – ПРОСТІР НОВИХ ІДЕЙ І МОЖЛИВОСТЕЙ

Якщо проаналізувати пріоритети реформування освітньої галузі, то серед першочергових завдань є створення сучасного освітнього простору Нової української школи, який сприятиме вільному розвитку особистості дитини.

Заклад освіти має забезпечувати максимально зручне для всіх учасників освітнього процесу середовище, яке відповідає основним критеріям, задекларованим Державною службою якості освіти України:

- комфорт та безпечні умови;
- простір, вільний від насильства;
- розвивальне та мотивуюче середовище.

Як заклад реалізує ці принципи в облаштуванні приміщення школи?

Згідно з Концепцією НУШ, шкільне середовище повинне бути динамічним, відкритим та функціональним. Наскрізна ідея планування нового освітнього простору та дизайну в новій школі вирішує питання розвитку дитини та її мотивації до навчання.

Основними складниками нового освітнього середовища ліцею № 9 стали: креативний зовнішній та внутрішній дизайн; комфорт і енергоефективність; сучасні умови для навчання, розвитку та спілкування; багатофункціональне середовище.

Коридор першого поверху школи перетворено в інтерактивну рекреацію «Космічний простір», де вчителі проводять уроки освітньої галузі «Я досліджую світ», діти переглядають тематичні фільми, беруть участь у руханках. Рекреація другого поверху знайомить учнів з мистецтвом українських майстрів (петриківським, яворівським та косівським розписом, творчістю Марії Приймаченко), створює мотивуюче середовище для проведення мистецьких конкурсів та акцій.

В організації предметно-просторового оточення реалізовано принципи розумного дизайну, що відповідає вимогам інклюзивної освіти та є максимально зручним для кожної людини. Наявність пандуса та спеціальної туалетної кімнати в школі дають можливість кожного року під час ЗНО приймати дітей з особливими потребами.

Щоб забезпечити відкритий та дружній до дитини освітній простір, дирекція спілкується з усіма учасниками освітнього процесу, велику увагу приділяє їх ідеям щодо покращення середовища ліцею та зворотному зв'язку, адже хоче, щоб діти почувалися комфортно і безпечно.

Спільними зусиллями вчителів початкових класів та батьків переобладнано пришкольну територію на місце інтегрованого навчання й креативного відпочинку дітей: створено мінідендропарк, альпійські гірки, сонячний годинник, етнографічний куточок, зони для проведення уроків та ігор.

Учасниками освітнього процесу ліцею проведено «Освітній хакатон» на відкритому повітрі. Більше 3000 осіб взяли участь у майстер-класах, наукових дослідженнях, спортивних змаганнях, концертних виступах, шоу-програмах, навчальних квестах.

Створення освітнього простору самими учнями є основою сприятливого для навчання середовища. Предметні кабінети для учнів 5–11 класів оснащені ноутбуками та проекторами, яскраві, комфортні, естетично оформлені. Кожен клас має власне обличчя. Тут діти почувуються господарями, адже класи прикрашають їхні малюнки, проекти, нотатки, ескізи, моделі, витинанки, саморобки.

ФОРМУВАННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ЛАЙФХАК КЕРІВНИКА

Абсолютна цінність особистості дитини, відносини партнерської взаємодії, атмосфера толерантності та успіху є базовими принципами життя нашого ліцею.

Потужним стратегічним інструментом, що дозволяє орієнтувати батьків, дітей, учителів на спільні цілі, зокрема, на створення якісного освітнього простору, є корпоративна культура.

На думку директора та його команди, найбільш значимою частиною цієї культури є переконання й цінності. Важливо, щоб учні, вчителі та батьки відчували гордість за свій освітній заклад, його історію та сьогодення. Щоб об'єднати різних за характером, віком та переконаннями людей, життєво необхідні символи, які є зовнішніми атрибутами навчального закладу.

У ліцеї розроблено Положення про герб, гімн та прапор закладу, яке затверджено педагогічною радою. Гасло герба школи «Прагни, твори, досягай!» обрано на конкурсній основі з більш як 50 варіантів, запропонованих учнями, батьками й педагогами школи, – це перефраз давнього латинського вислову «Citius, altius, portius!» (прагни, розвивайся, досягай!).

Яскравим прикладом партнерської взаємодії учасників освітнього процесу стала підготовка

та проведення урочистої академії з нагоди 80-ліття школи.

Серед традицій закладу:

- спільне святкування досягнень (привітання вчителів та учнів з успішною участю в інтелектуальних змаганнях, вітальні газети та сторінки на сайті школи, випуск плакатів, які підкреслюють внесок кожного методоб'єднання в колективну справу);

- колективні традиції, проведення свят (посвята в першокласники, ліцеїсти; презентації 5-х класів; День науки, визначення кращих учнів з предмету та кращих класів школи у номінаціях «Юні інтелектуали», «Зразковий клас»; традиційні «зіркові» доріжки для педагогів на день учителя, організовані випускниками; сезонна зміна інтер'єру вестибюлю, яка створює святковий, піднесений настрій вже при вході у школу; день дитинства для одинадцятикласників; проведення шкільних свят «Крок до зірок», «Міс ліцею», «Містер ліцею»);

- збір матеріалів для створення літопису та музеїв школи, до якого залучені всі учасники освітнього процесу.

Така спільна діяльність дозволяє створити простір з потужним виховним впливом, що сприяє формуванню ціннісних орієнтацій та духовних пріоритетів, формуванню в дітей загальнолюдських моральних і національних цінностей.

Важливим завданням педагогічного колективу є забезпечення освітнього середовища, вільного від будь-яких проявів насильства, цькування. Діє цілісна система соціальної підтримки учнів. Психологічною службою щорічно здійснюється діагностика рівня напруги, тривожності в учнівських колективах, вивчення причин та умов виникнення можливих ситуацій, а також імовірних ризиків проявів протиправної поведінки. Проводиться освітня робота з батьками щодо питань формування ненасильницької моделі поведінки та вирішення конфліктів мирним шляхом. Класоводами та класними керівниками організовано систематичну роботу, спрямовану на формування позитивного мікроклімату та толерантної міжособистісної взаємодії. Проводяться навчально-виховні заходи, метою яких є підвищити рівень правової свідомості учнів, рівень обізнаності з проблем порушення прав людини, навчити моделей безпечної поведінки, виховати повагу до основних свобод людини. Важливо, що учнівське самоврядування бере участь у вирішенні проблемних питань, а класні колективи є відкритими до їх обговорення.

МОТИВУЮЧИЙ ОСВІТНІЙ КОНТЕНТ

Педагогічний колектив уже давно впевнено стверджує, що кожна дитина обдарована, лише потрібна вчительська іскорка, щоб розкрити її здібності й максимально розвинути. Велику увагу приділяємо ранньому розвитку всіх видів обдарованості, зокрема академічної.

Цю роботу починаємо якомога раніше. Переконалися, що це в майбутньому дає плідні результати, створює умови для реалізації природних задатків.

Учителі початкової школи творчо працюють у середовищі НУШ, впроваджують інноваційні педагогічні проекти «Інтелект України», «На крилах успіху», цілеспрямовано розвивають креативність, уяву, ініціативу, лідерські якості своїх вихованців. Готуючи дітей до шкільної олімпіади, використовують випереджувальне навчання, професійні сайти, хмарні технології. Головне, що під керівництвом педагогів діти привчаються до систематичного саморозвитку вже з 7 років. До цього процесу залучаємо зацікавлених батьків, адже принцип партнерської взаємодії в розвитку молодших школярів відіграє вирішальну роль.

Звичайно, головним залишається проектування індивідуальної освітньої траєкторії розвитку молодших підлітків. З цією метою з ними проводиться системна робота:

- залучаються до участі в шкільних олімпіадах з обов'язковим відзначенням на лінійках та важливому для нас святі «День науки»;

- проводяться конкурси мінідосліджень, наукових та творчих проектів під час тижня дослідника;

- залучаються до участі в предметних тижнях, гуртках та факультативах, інтерактивних конкурсах «Колосок», «Бобер», «Кенгуру», «Левеня», «Олімпус»;

- організовують взаємонавчання, до якого долучаються старшокласники з досвідом участі в інтелектуальних змаганнях;

- використовують максимум можливостей для розвитку інтелектуальних та академічних здібностей дітей за межами школи (участь учнів 5–6 класів у міському конкурсі «Крок до вершин математики», юних аматорів комп'ютерної техніки, мовознавчих та природничих конкурсах різних рівнів, всеукраїнських олімпіадах з креативності, з математики, які відбуваються в Києві, літній та зимовій школах при Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Харківському національному університеті радіоелектроніки). Керівники наукових секцій працюють за спільним планом, а вчителі-предметники – за індивідуальними планами роботи з кожним із вихованців.

Невід'ємною складовою розвитку академічної та творчої обдарованості дітей є забезпечення їх участі у секціях Малої академії наук та міського наукового товариства «Ерудит». Учні 8–11 класів беруть участь у заняттях дебатної школи, заняттях «Основи наукових досліджень», які проводять працівники МАНу, різноманітних всеукраїнських та міжнародних конкурсах, що пропонує і координує Мала академія. Це дозволяє учням більш усвідомлено та вмотивовано навчатися, розвивати міждисциплінарні зв'язки, вдосконалювати навички командної взаємодії для досягнення спільної мети.

СПІЛЬНОТА ВІДПОВІДАЛЬНОГО ТА ТВОРЧОГО ВЧИТЕЛЬСТВА

Колектив ліцею № 9 багатий справжніми професіоналами, патріотами закладу, «фанатами» своєї справи. Кожен третій учитель взяв результативну

участь у конкурсі «Учитель року», восьмеро – переможці міського конкурсу «Успішний педагог». Упродовж 2018–2023 років педагоги Віта Левенець, Сергій Микільчук, Петро Лукавий стали лауреатами міського, Ірина Оліда – лауреатом обласного, Ольга Костюк, Олександр Дубина – переможцями обласного, Людмила Ковальчук – лауреатом фінального турів конкурсу «Учитель року». Педагоги очолюють 17 міських та обласних шкіл передового досвіду, творчих груп, педагогічних клубів.

Особлива увага приділяється методичному супроводу молодих педагогів. У 2022/2023 навчальному році у ліцеї працювали 17 педагогів зі стажем до 5 років. На платформі *Google Suite for Education* створений методичний хаб «Педагогічна спільнота ліцею № 9» як середовище для обміну досвідом.

Пріоритетним завданням адміністрації школи є створення умов для самореалізації й саморозвитку кожного педагога, ситуації успіху в його діяльності.

Мотивує учителів до впровадження нового:

- позитивне мислення та віра у свої можливості;
- радість успіху;
- почуття власної значимості;
- підтримка адміністрації та колег;
- особиста зацікавленість.

Ці складові враховуються в особистісно зорієнтованій моделі підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Мотиваційний вплив охоплює всі аспекти діяльності педагогів: від аналізу діяльності та постановки завдань на серпневій педагогічній раді, інтегрованих засідань методичних об'єднань до традиційних індивідуальних привітань педагогів з їхніми досягненнями дирекцією та колегами.

Учителі різних методичних об'єднань допомагають один одному при вирішенні завдань ефективної підготовки колег до конкурсу «Учитель року», учнів – до інтелектуальних змагань, обмінюються досвідом щодо вдосконалення освітнього процесу, а головне – сміливо звертаються за допомогою до адміністрації школи, знаючи, що їх зрозуміють та допоможуть.

Велику увагу приділяють саме урокові як основній одиниці освітнього процесу. Науково-методична тема «Забезпечення педагогічних умов для самореалізації особистості здобувача освіти ліцею на засадах компетентнісного підходу та ідей Нової української школи» надає необхідний вектор у професійному вдосконаленні вчителів, які беруть участь у міських та шкільних методичних заходах: творчих групах, цільових і проблемних семінарах, конференціях, проектуванні уроків, майстер-класах, тренінгах, засіданнях шкільної лабораторії освітніх інновацій, педагогічній раді.

Якість проведення уроку залишається в центрі уваги адміністрації школи. Щорічно декада інноваційного уроку має новий виклик: наприклад, хмарні технології, навчання через Дію, STEM- і STEAM-освіта. Дирекція не обмежує творчість та самостійність учителів, але надає сучасного спрямування освітньому процесу.

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ЯК ПЕРЕФОРМАТУВАТИ ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Успішними є наші вчителі-експериментатори, які під час експериментальної діяльності обласного та всеукраїнського рівнів «Інтелектуально-духовний розвиток школяра в умовах інноваційного освітнього середовища», «Розвиток асоціативного мислення на початковому етапі навчання іноземної мови», «Варіативні моделі комп'ютерно орієнтованого середовища навчання предметів природничо-математичного циклу в загальноосвітньому навчальному закладі», «Розвиток м'яких навичок як фактор життєвої самореалізації особистості» розробили інноваційні методи й засоби для ефективної роботи з учнями.

Луцький ліцей № 9 співпрацює з Інститутом інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, Інститутом модернізації змісту освіти МОН України, Волинським національним університетом імені Лесі Українки, Луцьким національним технічним університетом, Малою академією наук, ВІППО. Саме наукові працівники допомагають школі відчувати пульс актуальних освітніх змін, виробити стратегію подальшого руху, стимулюють до пошуку та впровадження нового.

Упродовж 2006–2019 років на базі закладу напрацьовано унікальний матеріал: апробовано та впроваджено новий метод викладання іноземної мови за допомогою асоціативних символів (MAC) на початковому етапі навчання.

У 2015–2023 роках розроблено та обґрунтовано теоретико-методологічні основи асоціативного навчання дітей іноземної мови; представлено концептуальні інновації навчальних посібників з вивчення іноземної мови за MAC, чотири з яких рекомендовано МОН України для використання в ЗДО та ЗЗСО.

Учителі розробили дидактичне забезпечення для нових інтегрованих курсів: математика–креслення–астрономія, інформатика–біологія, математика–географія–інформатика, робототехніка. Це факультативні курси «Математичне моделювання в початковій школі», «Математичне моделювання природничих процесів із використанням техніки креслення» для учнів 9–10 класів, «Математична географія», «Використання системи динамічної математики *GeoGebra* в процесі навчання математичних дисциплін», зошити-практикуми з біології для учнів 6–9 класів, які отримали гриф МОН, матеріали до програми спецкурсу з біології з елементами комп'ютерного моделювання та анімацій.

Педагоги школи брали участь у заняттях двохлітніх шкіл «Clever», які проходили за підтримки Інституту інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти», Міжнародному інтернет-марафоні та науково-практичній конференції «Варіативні моделі

комп'ютерно орієнтованого середовища навчання предметів природничо-математичного циклу», презентації кейсів дослідницьких проєктів, міжнародній онлайн-конференції «Моделювання у навчальному процесі».

Залучення учнів та педагогів до такої різнопланової експериментальної діяльності, упровадження інноваційних педагогічних технологій сприяє створенню гнучкого освітнього середовища, адаптованого до потреб розвитку особистості.

ВИХОВАННЯ ПАТРІОТІВ УКРАЇНИ

Активна екологічна діяльність. Агітколектив «Земляни» Луцького ліцею № 9 (керівники Людмила Ковальчук, Надія Севрюкова) є яскравим прикладом успішного процесу екологічної творчості, здобутки якого залежать від співпраці учасників агітбригади, вчителів та адміністрації навчального закладу. Результатом спільної роботи стали високі досягнення агітбригади «Земляни» на міських та обласних конкурсах: 2017 рік – гран-прі на міському етапі, II місце – на обласному; 2018 рік – I місце на міському етапі, II місце на обласному; 2019 рік – I місце на міському етапі, II місце – на обласному.

Щокварталу організовується акція зі збору макулатури, де кожен учень має змогу внести свою лепту в чистоту школи та довкілля. Загалом протягом 2018–2023 років у ліцеї зібрано 75 350 кг макулатури та 483 кг використаних пет-пляшок.

Організація та підтримка різноманітних творчих проєктів. Організовано творчі звіти школи (2018, 2019 рр. – очні та у відеоформаті, 2021 р. – перфоманс «Магія мрій»), урочисту академію з нагоди 80-річчя школи (2019 р.), пошито костюми та придбано реквізит для участі у творчих конкурсах, традиційних міських та обласних фестивалях вертепів, різдвяних дійств, польської культури, концертах до Дня незалежності України тощо. Створюються локації та фотозони, відбувається постійне оновлення інтер'єру для проведення різноманітних заходів і перформансів. З 2018 року стало традицією шкільні свята і заходи у вигляді якісного відео виставляти у соцмережі, що стало у пригоді під час карантину та воєнного стану.

Для публікації відеозвітів та фільмів про події в закладі створено ютуб-канал ліцею <https://www.youtube.com/@liceum9>

Творчі колективи: хори учнів молодших класів «Грайлики», учнів середніх класів «Fantasy», вчителів, батьків та учнів «Любисток», вокальні гурти «Барви» та «Карамельки», фольклорний колектив «Червона калина», ансамбль народної музики «Цебрик», хореографічні гурти «Смерічка», «Резонанс», гуртки виразного читання «Скарбниця мудрості», «Літературне гроно», гурток сценічної майстерності «Super Star» – постійні учасники шкільних, міських та обласних мистецьких акцій:

– Виступ у військовій частині до Дня українського козацтва 2019 року.

– Випускний 2021 рік.

– Посвята в першокласники.

– 7 січня – Різдво Христове. Учні готували різдвяно-новорічні пісні, привітання та вертепи.

– 3 грудня – свято Андрія. У школі проведено заходи для популяризації християнських і народних звичаїв та обрядів.

– 9 листопада – День української писемності та мови. До написання радіодиктанту долучилась адміністрація школи, вчителі.

– 14 жовтня – День українського козацтва, захисника України та Покрови Пресвятої Богородиці. Проведено спортивний захід «Веселі козацькі розваги»: діти змагались у швидкості, витривалості, силі та кмітливості.

Невід'ємним атрибутом виховної роботи стала організація акцій та конкурсів, зокрема: «16 днів проти насильства», «Стоп булінг», «Чистий двір, вулиця, місто – чиста Україна», всеукраїнської акції «Чиста Україна – чиста Земля!», «Наступи на пляшку», «Запали свічку», благодійні акції «З любов'ю до дітей», «Милосердя», «Фабрика святого Миколая», «Миколай про тебе не забуде!», «Ялинка своїми руками».

Проводиться гурткова робота. Учні ліцею стали призерами у мистецьких міжнародних, міських та обласних фестивалів, конкурсах. Учні показали себе на різноманітних змаганнях та заходах патріотичного і туристсько-краєзнавчого спрямування.

Класні керівники та класоводи ліцею додали до навчання своїх учнів організацію різноманітних екскурсій.

У 2022/2023 н. р. спільно з учнями у ліцеї запущено ютуб-проект, подкаст «На дивані», головною метою якого було висвітлити сучасні теми, які торкаються кожного учня та педагога. Створено офіційну сторінку в тік-току. Розважальний вміст учнів досяг позначки у мільйон переглядів. Під час проведення місячника «Звичаї мого народу» відбувалося святкування Всеукраїнського дня української хустки.

З метою відродження національних традицій за участю учнів проведено флешмоб «Зроби фото з хусткою».

Благодійним фондом «СпівДія» за підтримки ЮНІСЕФ, Міністерства молоді та спорту України для здобувачів освіти 5–6 класів проведено захід «(Не)безпека в час війни», під час якого учні мали можливість ознайомитися з вибухонебезпечними предметами, правилами поведінки з ними та правилами безпечного інтернету, кібербезпеки, надання першої медичної допомоги у надзвичайних ситуаціях.

У рамках проведення тижня знань з основ безпеки життєдіяльності дружиною юних пожежних

рятувальників створено відеоролики з правил протипожежної безпеки та дій у надзвичайних ситуації.

У приміщенні Музею сучасного українського мистецтва Корсаків відбувся хакатон «Драйвери соціальних змін». Підготовка команди «Свідомі» була дуже клопіткою, насиченою та довготривалою. Проектною ідеєю було поширення знань щодо домашнього насильства, запобігання насильству проти жінок. Команда ліцею посіла призове місце.

Волонтерська діяльність. Уже стало традицією проводити в ліцеї благодійні акції та заходи на підтримку військових. Крім того, на базі кабінету обслуговуючої праці разом з батьками, педагогами, працівниками та учнями ліцею, починаючи з березня 2022 року і дотепер, діє волонтерський осередок, відбувається виготовлення та передача продуктів для ЗСУ.

Цікавими для здобувачів освіти є майстер-класи з гончарства.

Змістовними були екскурсії учнів у волонтерський штаб «Ангар», де ліцеїсти мали можливість ознайомитися зі складом медичної аптечки, побачити, який вигляд має тепловізор та дрон, а також особисто сформувати й передати сухпайки і зібрані речі для захисників України.

Уже традиційною й багаторазовою у ліцеї стала благодійна акція зі збору допомоги для Волинської окремої 14-ї механізованої бригади та захисників ЗРП, закупівля ліків для польового госпіталю 14-ї ОМБР ім. Князя Романа, збір продуктів, малюнків та оберегів для військових ЗСУ, благодійний збір макулатури та пластикової тари.

Учні, вчителі та батьки долучаються до благодійної справи – збору коштів для ЗСУ.

31 травня 2023 року в стінах ліцею пролунав останній дзвінок. За сприянням БФ «Старе місто Луцьк» (т. зв. сонячна кав'ярня) здобувачі освіти на останньому уроці мали можливість зробити добру справу для наших захисників: понад 700 дітей одночасно в одному ліцеї робили енергетичні набори з горіхів та сухофруктів для наших воїнів. Діти передали захисникам 60 прапорів, на яких написали побажання повернутися швидше з перемогою додому.

ВИСНОВКИ

Незважаючи на формальну схожість освітніх установ, кожна школа індивідуальна. Розвиток української освіти вимагає від освітнього закладу бути успішним, мобільним, готовим до прийняття нових імпульсів та змін.

Створені в освітньому середовищі Луцького ліцею № 9 умови забезпечують цілеспрямований, упорядкований та узгоджений вплив на особистість чинників, які є необхідними та достатніми для досягнення поставлених цілей, – формування й розвитку особи, мотивованої до активної самореалізації та участі в суспільно-культурному житті країни й світу.

Під час виступу у військовій частині до Дня українського козацтва, 2019 р.

Святування Всеукраїнського Дня української хустки

Під час екологічної діяльності (збір використаних пет-пляшок)

Святування Різдва

Уже стало традицією проводити в ліцеї благодійні акції та заходи на підтримку військових

Використані джерела

1. Кокун О. М. Теоретичні та практичні засади психологічного забезпечення професійного становлення особистості. *Матеріали II Всеукраїнського психологічного конгресу, присвяченого 110-й річниці від дня народження Г. С. Костюка (19–20 квітня 2010 р.)*. Т. III. Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. С. 167–171.
2. Комісаренко Н. О. Творча самореалізація учнів у позакласній діяльності сільської школи : дис. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.07 / Наталія Олександрівна Комісаренко. Київ, 2003. 201 с.
3. Левченко Л. С., Іонова І. М. Педагогічні умови творчої самореалізації старшокласників у навчальній проектній діяльності. *Педагогічні науки: теорія, історія, інновації*. Суми. 2015. № 1 (45).
4. Міляєва В. Р., Лебідь Н. К., Брус Ю. В. Розвиток потенціалу особистості в умовах сучасного освітнього середовища. *Вісн. Одес. нац. ун-ту*. Т. 18, вип. 23. Одеса : Астропринт, 2013. С. 53–60.